

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.11.2017, sen. zn. 29 NSČR 14/2015, ECLI:CZ:NS:2017:29.NSČR.14.2015.1

Číslo: 25/2019

Právní věta: Podle ustanovení § 173 odst. 1 věty třetí insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. srpna 2013 může věřitel přihlásit vykonatelnou pohledávku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem po uplynutí propadné přihlašovací lhůty určené rozhodnutím o úpadku dlužníka jen tehdy, jestliže zajištění majetku náležejícího do majetkové podstaty dlužníka provedené v trestním řízení vzniklo podle trestního řádu nejdříve v době od 1. srpna 2013; to platí bez zřetele k tomu, zda insolvenční řízení bylo zahájeno před nebo po uvedeném datu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.11.2017

Spisová značka: 29 NSCR 14/2015

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvenční řízení, Zajištění nároku poškozeného

Předpisy: § 167 odst. 1 IZ

§ 167 odst. 2 IZ ve znění od 01.08.2013

§ 173 odst. 1 IZ ve znění od 01.08.2013

§ 47 předpisu č. 141/1961Sb.

§ 79d předpisu č. 141/1961Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 17. 6. 2014, č. j. KSBR 39 INS 20426/2011-P20-5, Krajský soud v Brně (dále též jen „insolvenční soud“):

- 1/ Odmítl přihlášku pohledávky č. 20 věřitele č. 18 M. R. ve výši 1 690 000 Kč (bod I. výroku).
- 2/ Určil, že právní mocí usnesení končí účast M. R. v insolvenčním řízení (bod II. výroku).

2. Insolvenční soud vyšel zejména z toho, že:

- 1/ Dne 8. 11. 2011 bylo u insolvenčního soudu zahájeno insolvenční řízení na majetek dlužnice (Ing. M. T.) a téhož dne v 10.36 hodin nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního

řízení.

2/ Usnesením ze dne 10. 1. 2013, č. j. KSBR 39 INS 20426/2011-A-19 (zveřejněným v insolvenčním rejstříku téhož dne), zjistil insolvenční soud úpadek dlužnice (bod I. výroku) a vyzval věřitele (kteří tak dosud neučinili), aby do 30 dnů od okamžiku zveřejnění rozhodnutí o úpadku v insolvenčním rejstříku přihlásili své pohledávky, s poučením, že k později podaným přihláškám se nebude přihlížet a takto uplatněné pohledávky nebudou uspokojeny v insolvenčním řízení (bod V. výroku).

3/ Lhůta stanovená pro přihlašování pohledávek věřitelů uplynula dne 11. 2. 2013.

4/ M. R. přihlásil pohledávku ve výši 1 690 000 Kč do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužnice přihláškou doručenou insolvenčnímu soudu dne 9. 5. 2014 a předanou na poštu k přepravě dne 7. 5. 2014.

5/ V přihlášce M. R. uvedl, že ji přihlašuje jako zajištěnou na základě usnesení Policie České republiky, Krajského ředitelství Policie Jihomoravského kraje, Územního odboru služby kriminální policie a vyšetřování, oddělení hospodářské kriminality U. H. ze dne 28. 4. 2009, č. j. ORUH-145/TČ-80-2007-PAJ (dále jen „usnesení o zajištění nemovitostí“), kterým bylo rozhodnuto o zajištění majetku dle § 79d zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) [dále též jen „tr. ř.“]. Předmět zajištění tvořily nemovitosti zapsané na listu vlastnictví č. 532 v katastrálním území S. u V., a to: pozemky parcelních čísel 344/2, 345/3, 347/3, 347/4, 349/3, 349/4, 350/3 a 350/4 (dále jen „nemovitosti“). Jako důvod vzniku pohledávky uvedl M. R. náhradu škody způsobenou trestným činem, která byla přiznána pravomocnými trestními rozsudky (rozsudky Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 4. 5. 2010, č. j. 61 T 1/2010-522, a ze dne 23. 5. 2011, č. j. 61 T 1/2010-679).

3. Na tomto základě insolvenční soud – vycházejí z ustanovení § 173 odst. 1 a § 185 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) – dospěl k následujícím závěrům:

1/ O zajištění majetku nebylo rozhodnuto v trestním řízení, ve kterém soud rozhodl o náhradě škody (rozsudkem Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 23. 5. 2011), když usnesení o zajištění nemovitostí bylo vydáno v jiném trestním řízení. Ustanovení § 173 odst. 1 (věty třetí) insolvenčního zákona proto na věc nelze aplikovat a M. R. měl přihlásit pohledávku do insolvenčního řízení ve lhůtě určené rozhodnutím o úpadku.

2/ Přihláška pohledávky č. 20 však byla podána po uplynutí této lhůty, takže ji insolvenční soud odmítl jako opožděnou.

4. K odvolání M. R. Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 25. 11. 2014, č. j. KSBR 39 INS 20426/2011, 1 VSOL 801/2014-P20-13, potvrdil usnesení insolvenčního soudu.

5. Odvolací soud vyšel dále z toho, že:

1/ Podle usnesení o zajištění nemovitostí šlo o nemovitosti ve vlastnictví dlužnice (tehdy pod příjmením M.) a Mgr. R. M.

2/ Rozsudkem Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 23. 5. 2011 byla dlužnice (tehdy pod příjmením M.) uznána vinnou, že opakovaně v úmyslu získat peníze a tyto použít pro vlastní potřebu, a to s vědomím, že nebude schopna v termínu splatnosti, a pravděpodobně ani později, takto získané peníze vrátit, s čímž byla srozuměna, neboť se nacházela ve velmi špatné finanční situaci, pak postupně vylákala finanční prostředky, a to mimo jiné též od M. R., čímž mu způsobila škodu ve výši 1 690 000 Kč. Tímto jednáním spáchala zločin podvodu podle § 209 odst. 1, 5, písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku (dále jen „tr. zák.“), za který byla odsouzena a podle § 228 odst. 1 tr. ř. jí byla uložena povinnost zaplatit poškozeným náhradu škody, z toho (mimo jiné) M. R. částku 1 690 000 Kč.

6. Na tomto základě odvolací soud – vycházejí z ustanovení § 173 odst. 1 insolvenčního zákona a z ustanovení § 47, § 48 a § 79d odst. 1 tr. ř. – dospěl po přezkoumání usnesení insolvenčního soudu k následujícím závěrům:

1/ Účelem právní úpravy zajištění nároku poškozeného obsažené v ustanoveních § 47 až § 49 tr. ř. a v zákoně č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení a o změně některých zákonů, je, aby byl v průběhu trestního řízení nebo bezprostředně po jeho skončení uspokojen z majetku obviněného nárok poškozeného na náhradu škody mu trestným činem způsobené nebo na vydání bezdůvodného obohacení; z toho plyne, že tu existuje oprávněný důvod pro nařízení a provedení výkonu rozhodnutí v civilním řízení přednostně ve prospěch osoby poškozené v trestním řízení, jestliže byl z její strany uplatněn nárok – podán návrh na nařízení výkonu rozhodnutí – v době do zrušení zajištění, tedy nejpozději do uplynutí 2 měsíců od právní moci odsuzujícího trestního rozsudku. Teprve dnem následujícím po právní moci zrušení zajištění (za situace nepodání návrhu na výkon rozhodnutí poškozeným) je majetek obviněného uvolněn pro postup při výkonu rozhodnutí podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), ve vztahu ke třetím osobám, tj. ostatním oprávněným, disponujícím vykonatelným titulem proti obviněnému; „rozhodnutí“ (jde o rozsudek) Nejvyššího soudu ze dne 12. září 2012, „č. j.“ (správně „sp. zn.“) [28 Cdo 4279/2011](#) [rozhodnutí je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupné na webových stránkách Nejvyššího soudu]. Majetkem obviněného, který by mohl být zajištěn podle § 47 tr. ř., nejsou věci získané trestným činem, například věci zpronevěřené nebo odcizené. Zajistit nárok poškozeného rozhodnutím podle § 47 tr. ř. lze však na nemovitostech, které obviněný měl získat trestným činem podvodu podle § 250 „trestního zákona“ (rozuměj zákona č. 140/1961 Sb.) spáchaným vůči poškozenému, a které byly zapsány v katastru nemovitostí jako majetek obviněného.

2/ Promítnuto do poměrů projednávané věci odvolací soud konstatuje, že ustanovení § 173 odst. 1 insolvenčního zákona má na mysli zajištění majetku podle ustanovení § 47 až § 49 tr. ř., kterým se zajišťuje nárok poškozeného na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo vydáním bezdůvodného obohacení získaného trestným činem, a nikoliv zajištění podle ustanovení § 79d tr. ř., jehož účelem je zajištění majetku pro případ, že bude následně rozhodováno o jeho propadnutí.

3/ V trestním řízení, které skončilo pravomocným odsouzením dlužnice rozsudkem Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 23. 5. 2011, a kterým bylo dlužnici uloženo zaplatit M. R. náhradu škody ve výši 1 690 000 Kč, ovšem nebylo rozhodnuto o zajištění podle § 47 a násl. tr. ř., ale podle § 79d tr. ř. Proto byl M. R. povinen podat přihlášku pohledávky u insolvenčního soudu ve lhůtě stanovené rozhodnutím o úpadku, což neučinil. Přihlášku pohledávky č. 20 odevzdal M. R. k poštovní přepravě až dne 7. 5. 2014, a proto insolvenční soud k takto pozdě uplatněné pohledávce nepřihlíží a pohledávka se v insolvenčním řízení neuspokojuje.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

7. Proti usnesení odvolacího soudu podal M. R. dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.) a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí změnil tak, že usnesení insolvenčního soudu se mění v tom duchu, že přihláška pohledávky č. 20 se neodmítá, případně aby zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

8. Odvolacímu soudu vytyká dovolatel nesprávnost názoru, že slovní spojení „byl zajištěn majetek v majetkové podstatě dlužníka“ použité v § 173 odst. 1 insolvenčního zákona se vztahuje pouze na

zajištění provedené podle § 47 tr. ř. a nikoli na zajištění podle § 79d tr. ř.

9. Dovolatel – cituje ustanovení § 173 odst. 1 insolvenčního zákona – poukazuje na to, že zajištění majetku je v trestním řádu upraveno na dvou místech; jednak v § 47 tr. ř., jednak v § 79d tr. ř. Vzhledem k tomu, že § 173 odst. 1 insolvenčního zákona nemluví blíže o tom, jakého zajištění v trestním řízení se týká, je nutno dovodit, že jde o jakékoli možné zajištění dle trestního řádu. Názor odvolacího soudu, že jde pouze o zajištění dle § 47 tr. ř. je neudržitelný, protože neodůvodněně diskriminuje zajištění podle § 79d tr. ř. oproti zajištění podle § 47 tr. ř.

10. Kdyby zákonodárce zamýšlel omezit použitelnost § 173 odst. 1 insolvenčního zákona pouze na zajištění podle § 47 tr. ř., nic mu nebránilo uvést to výslovně, nebo alespoň nepřímou, prostřednictvím odkazu na typ zajištění dle trestního řádu v poznámce pod čarou. Jelikož taková výslovná úprava chybí, nelze rozlišovat pro účely podání přihlášky podle § 173 odst. 1 insolvenčního zákona mezi zajištěním podle § 47 tr. ř. na straně jedné a podle § 79d tr. ř. na straně druhé.

11. Postupem zvoleným odvolacím soudem dochází k ničím neodůvodněným rozdílům mezi věřiteli, kteří mají pohledávku z důvodu škody způsobené spáchaným trestným činem zajištěnou dle § 47 tr. ř., a věřiteli, kteří mají obdobnou pohledávku zajištěnou dle § 79d tr. ř. Poškození nemají možnost zajištění majetku dlužníka a jeho způsob vynutit; je na orgánech činných v trestním řízení, zda majetek dlužníka zajistí a jaký způsob k tomu zvolí. Přistoupit na argumenty odvolacího soudu by znamenalo připustit, že orgány činné v trestním řízení mohou de facto ovlivňovat možnost uplatnění pohledávky poškozeného v insolvenčním řízení. Takový závěr je jistě absurdní. Ovlivňování chodu insolvenčního řízení nepatří mezi úkoly orgánů činných v trestním řízení. Zákonodárce nepochybně nemohl mít na mysli dát jim takovouto pravomoc. Protože závěr odvolacího soudu vede k absurdním důsledkům, nemůže být správný. Zajištění majetku ve smyslu § 173 odst. 1 insolvenčního zákona se proto musí vztahovat jak na zajištění podle § 47 tr. ř., tak na zajištění podle § 79d tr. ř., uzavírá dovolatel.

III.

Přípustnost dovolání

12. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (ve znění účinném od 1. 1. 2014 do 29. 9. 2017) se podává z bodu 2., článku II, části první zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Srov. k tomu dále (ve vazbě na skutečnost, že insolvenční řízení bylo zahájeno před 1. lednem 2014) i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2014, sen. zn. [29 NSČR 45/2014](#), uveřejněné pod č. 80/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

13. Dovolání v dané věci je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., když v posouzení právní otázky dovoláním předestřené (zda úprava obsažená v § 173 odst. 1 větě třetí insolvenčního zákona se vztahuje i na zajištění podle § 79d odst. 1 tr. ř.) jde o věc dovolacím soudem neřešenou.

IV.

Důvodnost dovolání

14. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

15. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní

normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

16. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona a trestního řádu:

§ 167 (insolvenčního zákona)
(...)

(2) Věřitelé vykonatelných pohledávek na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem se uspokojují ze zpeněžení věci, práva pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, byly-li tyto hodnoty zajištěny v trestním řízení o tomto trestném činu a přihláška pohledávky byla podána v době, kdy zajištění podle trestního řádu trvá, nebo podal-li takový věřitel návrh na výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech v době, kdy zajištění podle trestního řádu trvalo. Pro pořadí uspokojení podle odstavce 1 je rozhodující doba vzniku zajištění podle trestního řádu. Ustanovení týkající se postavení zajištěných věřitelů platí pro tyto věřitele obdobně.
(...)

§ 173 (insolvenčního zákona)
Podání přihlášky

(1) Věřitelé podávají přihlášky pohledávek u insolvenčního soudu od zahájení insolvenčního řízení až do uplynutí lhůty stanovené rozhodnutím o úpadku. K přihláškám, které jsou podány později, insolvenční soud nepřihlíží a takto uplatněné pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojují. Věřitelé vykonatelných pohledávek na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem podávají přihlášky pohledávek u insolvenčního soudu kdykoli v průběhu insolvenčního řízení, pokud v trestním řízení o tomto trestném činu byl zajištěn majetek v majetkové podstatě dlužníka a přihláška pohledávky byla podána v době, kdy zajištění podle trestního řádu trvá.
(...)

Zajištění nároku poškozeného
§ 47 tr. ř.

(1) Je-li důvodná obava, že uspokojení nároku poškozeného na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem bude mařeno nebo ztěžováno, lze nárok až do pravděpodobné výše škody nebo nemajetkové újmy nebo až do pravděpodobného rozsahu bezdůvodného obohacení zajistit na majetku obviněného.

(2) O zajištění podle odstavce 1 rozhoduje soud na návrh státního zástupce nebo poškozeného, v přípravném řízení státní zástupce na návrh poškozeného. V přípravném řízení může státní zástupce nárok zajistit i bez návrhu poškozeného, vyžaduje-li to ochrana jeho zájmů, zejména hrozí-li nebezpečí z prodlení.

(3) Je-li poškozenému známo, že obviněný je vlastníkem nemovitosti nebo má některou movitou věc umístěnou mimo místo jeho trvalého nebo jiného pobytu, uvede podle možností již v návrhu na zajištění svého nároku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, kde taková věc je.

(4) V usnesení o zajištění majetku zakáže soud a v přípravném řízení státní zástupce obviněnému, aby nakládal s věcmi, které jsou uvedeny v usnesení o zajištění, nebo které při výkonu takového rozhodnutí budou sepsány; dále obviněnému zakáže, aby po oznámení usnesení majetek převedl na někoho jiného nebo ho zatížil a uloží mu, aby soudu do 15 dnů od

oznámení usnesení sdělil, zda a kdo má k majetku předkupní nebo jiné právo, s poučením, že jinak obviněný odpovídá za škodu tím způsobenou.

(5) Zajišťovat nelze nárok, který nelze v trestním řízení uplatnit. K zajištění nároku nemůže být použito věcí, které nelze podle občanskoprávních předpisů postihnout výkonem soudního rozhodnutí. Zajištění nepodléhají peněžité dávky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi a z dávek státní sociální podpory příspěvek na bydlení a dávky státní sociální podpory vyplácené obviněnému podle zvláštního zákona jednorázově, a dále

a/ pohledávky obviněného na výplatu odměny z pracovněprávního nebo obdobného poměru,

b/ pohledávky obviněného na výplatu výživného,

c/ pohledávky na výplatu dávek nemocenského a důchodového pojištění a

d/ dávky státní sociální podpory, které nejsou vypláceny jednorázově do výše součtu měsíčních odůvodněných nákladů na bydlení stanovených zvláštním právním předpisem prokázaných obviněným a částky životního minima stanovené podle zvláštních právních předpisů na osobu obviněného a osoby, o jejichž výchovu a výživu je obviněný povinen pečovat, pokud nemají vlastní zdroj příjmů.

(6) Pokud trvá zajištění, jsou neúčinné veškeré právní úkony obviněného, které se týkají zajištěného majetku, s výjimkou úkonů směřujících k odvrácení bezprostředně hrozící škody.

(7) S majetkem obviněného, na který se vztahuje rozhodnutí o zajištění podle odstavců 1 a 2, lze v rámci výkonu rozhodnutí nakládat jen po předchozím souhlasu soudu a v přípravném řízení státního zástupce.

(8) Práva třetích osob k zajištěnému majetku lze uplatnit podle zvláštního právního předpisu.

(9) Poškozený musí být o zajištění jeho nároku vždy vyrozuměn s upozorněním na důvody, pro něž se zajištění podle § 48 odst. 1 zruší.

(10) Výkon rozhodnutí o zajištění nároku poškozeného a postup při správě zajištěného majetku stanoví zvláštní právní předpis.

§ 79d tr. ř. Zajištění nemovitosti

(1) Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že nemovitost je určena ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byla užita, nebo je výnosem z trestné činnosti, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán rozhodnout o zajištění takové nemovitosti. Policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předchozí souhlas státního zástupce. Předchozího souhlasu státního zástupce není třeba v naléhavých případech, které nesnesou odkladu. Policejní orgán je v takovém případě povinen do 48 hodin své rozhodnutí předložit státnímu zástupci, který s ním buď vysloví souhlas, nebo je zruší. Proti rozhodnutí o zajištění nemovitosti je přípustná stížnost.

(2) V usnesení o zajištění nemovitosti se zakáže vlastníkovvi nemovitosti, aby nakládal s nemovitostí uvedenou v usnesení; zejména se mu zakáže, aby po oznámení usnesení nemovitost převedl na někoho jiného nebo ji zatížil a uloží se mu, aby předsedovi senátu a v přípravném řízení státnímu zástupci do 15 dnů od oznámení usnesení sdělil, zda a kdo má k nemovitosti předkupní nebo jiné právo, s poučením, že jinak vlastník nemovitosti odpovídá za škodu tím způsobenou. Opis usnesení o zajištění zašle orgán uvedený v odstavci 1 příslušnému katastrálnímu úřadu. Státní zástupce zašle příslušnému katastrálnímu úřadu opis rozhodnutí o zrušení zajištění nemovitosti podle odstavce 1.

(3) Předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo s jeho souhlasem policejní orgán provede v případě nutnosti ohledání nemovitosti a jejího příslušenství; o době a místě ohledání uvědomí vlastníka nemovitosti nebo osobu, která s ním žije ve společné domácnosti, a dále osobu, o níž je známo, že má k nemovitosti práva. Vlastník nemovitosti nebo osoba s ním žijící ve společné domácnosti, a dále osoba, o níž je známo, že má k nemovitosti práva, jsou povinni prohlídku nemovitosti a jejího příslušenství umožnit.

(4) Pravomocné usnesení o zajištění nemovitosti doručí orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 osobám, o nichž je mu známo, že mají k nemovitosti předkupní, nájemní nebo jiné právo; dále je doručí finančnímu úřadu a obecnímu úřadu, v jejichž obvodu se nemovitost nachází a v jejichž obvodu má vlastník nemovitosti trvalý nebo jiný pobyt. Rozhodl-li o zajištění nemovitosti předseda senátu, pravomocné usnesení o zajištění nemovitosti se vyvěsí na úřední desce soudu, v přípravném řízení se vhodným způsobem uveřejní u příslušného státního zastupitelství. O nabytí právní moci tohoto usnesení vyrozumí orgán činný v trestním řízení, který rozhodl o zajištění podle odstavce 1, příslušný katastrální úřad.

(5) Vklad vlastnického nebo jiného práva k zajištěné nemovitosti podle zvláštního právního předpisu lze po vyrozumění příslušného katastrálního úřadu podle odstavce 2 provést jen s předchozím souhlasem orgánu, který rozhodl o zajištění podle odstavce 1. Návrh na vklad práva týkajícího se zajištěné nemovitosti podaný podle zvláštního právního předpisu před vydáním usnesení o jejím zajištění, o němž dosud nebylo příslušným orgánem pravomocně rozhodnuto, pozbývá své právní účinky ke dni nabytí právní moci usnesení o zajištění této nemovitosti.

(6) Práva třetích osob k zajištěné nemovitosti lze uplatnit podle zvláštního právního předpisu. Se zajištěnou nemovitostí lze v rámci výkonu rozhodnutí nakládat jen po předchozím souhlasu soudce a v přípravném řízení státního zástupce; to neplatí, je-li výkon rozhodnutí prováděn k uspokojení pohledávky státu.

(7) Jestliže zajištění nemovitosti pro účely trestního řízení již není nutné, nebo zajištění nemovitosti není nutné ve stanoveném rozsahu, orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 zajištění zruší nebo je omezí. Policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předchozí souhlas státního zástupce. Proti rozhodnutí o zrušení nebo omezení zajištění je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

(8) Vlastník nemovitosti, která byla zajištěna, má právo kdykoli žádat o zrušení nebo omezení zajištění. O takové žádosti musí státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu bezodkladně rozhodnout. Byla-li žádost zamítnuta, může ji vlastník nemovitosti, neuvede-li v ní nové důvody, opakovat až po uplynutí třiceti dnů od právní moci rozhodnutí. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost.

(9) Postup při správě zajištěné nemovitosti stanoví zvláštní právní předpis.

17. Ve výše citované podobě platila ustanovení § 167 odst. 2 a § 173 odst. 1 insolvenčního zákona s účinností od 1. srpna 2013, kdy byl v § 167 insolvenčního zákona vložen nový odstavec 2 a § 173 odst. 1 insolvenčního zákona byl doplněn o třetí větu v důsledku změn promítnutých v textu insolvenčního zákona zákonem č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů). Ke stejnému datu platila v podobě citované výše rovněž ustanovení § 47 tr. ř. a § 79d tr. ř. Do vydání napadeného usnesení nedoznalo změn žádné z výše citovaných ustanovení. Budiž dodáno, že ustanovení 79d tr. ř. platilo v nezměněné podobě již v době vydání usnesení o zajištění nemovitostí (28. 4. 2009).

18. Již na tomto místě pak Nejvyšší soud podotýká, že jako východiska, na nichž spočívá i jeho rozhodovací činnost, přejímá závěry formulované k výkladu právních norem Ústavním soudem již ve stanovisku jeho pléna ze dne 21. 5. 1996, sp. zn. Pl. ÚS-st.-1/96, uveřejněném ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazku 9, ročníku 1997, části I., pod pořadovým číslem 9. Tam Ústavní soud vysvětlil, že vázanost soudu zákonem neznamena bezpodmínečně nutnost doslovného výkladu aplikovaného ustanovení, nýbrž zároveň vázanost smyslem a účelem zákona. V případě konfliktu mezi doslovným zněním zákona a jeho smyslem a účelem je důležité stanovit podmínky priority výkladu e ratione legis před výkladem jazykovým, podmínky, jež by měly představovat bariéru možné libovůle při aplikaci práva. Tamtéž Ústavní soud dodal, že smysl a účel zákona lze dovodit především z autentických dokumentů vypovídajících o vůli a záměrech zákonodárce, mezi něž patří důvodová zpráva k návrhu zákona (uvědomuje si skutečnost, že ze souhlasu zákonodárce s osnovou návrhu lze

pouze presumovat i jeho souhlas s jejími důvody) a dále z argumentace přednesené v rozpravě při přijímání návrhu zákona. Smysl a účel zákona lze dále dovodit z pramenů práva. Při aplikaci právního ustanovení je nutno prvotně vycházet z jeho doslovného znění. Pouze za podmínky jeho nejasnosti a nesrozumitelnosti (umožňující např. více interpretací), jakož i rozporu doslovného znění daného ustanovení s jeho smyslem a účelem, o jejichž jednoznačnosti a výlučnosti není jakákoliv pochybnost, lze upřednostnit výklad *e ratione legis* před výkladem jazykovým.

19. Jazykový výklad ustanovení § 173 odst. 1 věty třetí insolvenčního zákona nevybízí k závěru, že zákonodárce činí (z hlediska dopadů právní normy na okruh jejích adresátů) rozdíl mezi věřiteli vykonatelných pohledávek na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem podle druhu zajištění majetku náležejícího do majetkové podstaty dlužníka v trestním řízení [podle toho, zda jde o (odvolacím soudem aprobované) zajištění podle ustanovení § 47 až § 49 tr. ř. nebo o (odvolacím soudem odmítnuté) zajištění podle § 79d tr. ř.]. Zbývá prověřit, zda aplikace doslovného znění daného ustanovení (jež nečiní rozdíl mezi druhy zajištění podle trestního řádu) zakládá (v intencích výše citovaných závěrů pléna Ústavního soudu) rozpor s jeho smyslem a účelem, o jejichž jednoznačnosti a výlučnosti není jakákoliv pochybnost.

20. Vládní návrh zákona o obětech trestných činů projednávala Poslanecká Sněmovna Parlamentu České republiky ve svém 6. volebním období 2010 – 2013 jako tisk č. 617. Novelizace insolvenčního zákona nebyla součástí návrhu zákona předkládaného vládou, takže jeho důvodová zpráva se k úpravám ustanovení § 167 odst. 2 a § 173 odst. 1 insolvenčního zákona žádným způsobem nevyjadřuje. Úprava obsažená v označených ustanoveních insolvenčního zákona byla převzata do zákona o obětech trestných činů z pozměňovacích návrhů obsažených v usnesení ústavněprávního výboru Poslanecké Sněmovny České republiky ze dne 21. 11. 2012, č. 142 (sněmovní tisk 617/2), jež rovněž nebyly opatřeny důvodovou zprávou. Zdůvodnění těchto změn nezaznělo v průběhu (čtyřicáté deváté) schůze Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, konané (ohledně zákona o obětech trestných činů) ve dnech 4. 12. 2012, 11. 12. 2012 a 14. 12. 2012 (druhé čtení) a dne 18. 12. 2012 (třetí čtení).

21. S odvolacím soudem lze souhlasit v tom, že k zajištění nároku poškozeného na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem slouží v trestním řádu úprava obsažená v § 47 (poškozený má podle § 47 odst. 2 tr. ř. i právo takové zajištění navrhnout), kdežto úprava obsažená v § 79d připouští zajištění nemovitosti, jež byla určena ke spáchání trestného činu nebo byla užita k jeho spáchání anebo je výnosem z trestné činnosti (srov. § 79d odst. 1 tr. ř.), tedy zajištění, jež při odsouzení pachatele zpravidla vyústí (může vyústit) v trest propadnutí (zajištěné) věci (srov. § 70 tr. zák.) nebo trest propadnutí majetku (srov. § 66 tr. zák.) a jež (podle dikce § 79d tr. ř.) nemá za cíl chránit majetkové zájmy poškozeného (jemuž trestní řád nepřiznává ani právo takové zajištění navrhnout). Tam, kde zajištění podle § 79d tr. ř. trvá (ke dni podání přihlášky věřitelem vykonatelné pohledávky na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem), jelikož očekávaný následek nenastal (trest propadnutí věci nebo trest propadnutí majetku nebyl uložen), však není důvod vylučovat přihlašovatele takové pohledávky z působnosti ustanovení § 173 odst. 1 věty třetí insolvenčního zákona s poukazem na to, že nejde o zajištění podle § 47 tr. ř.; k naplnění účelů zamýšleného označeným ustanovením insolvenčního zákona (směřujícího k vyššímu standardu ochrany obětí trestného činu i v majetkové oblasti) může za dané situace dojít, i když šlo o zajištění zřízené podle § 79d tr. ř.

22. Ostatně, o ošidnosti rozlišování mezi zajištěním podle § 47 tr. ř. na straně jedné a podle § 79d tr. ř. na straně druhé svědčí i obsah usnesení o zajištění nemovitostí rozhodného pro tuto věc [jak je založeno v přihláškovém spisu (P20-3) a jak z něj vyšly oba soudy]. Z něj je patrné, že k zajištění došlo „podle § 79d odst. 1 tr. ř.“, uvádí se v něm ale též, že:

„Za daného důkazního stavu je tedy na místě učinit opatření, aby do rozhodnutí soudu nedošlo k převedení nemovitostí na jiné osoby nebo jejich další zatížení a tím ke zmaření jednoho ze základních úkolů trestního řízení, kterým je zajišťování výnosů z trestné činnosti a zajištění nároků poškozeného“.

Jinak řečeno, i z předmětného usnesení o zajištění nemovitostí se podává, že jeho vydáním bylo sledováno i „zajištění nároků poškozeného“.

23. Právní posouzení věci odvolacím soudem tudíž v dotčeném ohledu neobstojí. Budiž nicméně dále uvedeno, že oba soudy tím, že úpravu obsaženou v ustanovení § 173 odst. 1 insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. 8. 2013 aplikovaly na insolvenční řízení (vedené na majetek dlužnice) zahájené před uvedeným datem (8. 11. 2011), daly zřetelně najevo, že jejich úvaha se řídila úsudkem, že nová podoba uvedeného ustanovení je takto uplatnitelná na základě principu nepravé zpětné účinnosti (retroaktivity) zákona. Tento závěr ovšem není (beze zbytku) přiléhavý.

24. V usnesení ze dne 18. 4. 2000, sp. zn. [21 Cdo 2525/99](#), uveřejněném pod č. 34/2001 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, Nejvyšší soud vysvětlil, že nový právní předpis, který řeší stejný právní institut jinak (zcela nebo jen zčásti) než dosavadní právní úprava, nemusí mít – obecně vzato – na právní vztahy, které vznikly před jeho účinností, žádný vliv. Takováto situace nastává, stanoví-li nový právní předpis, že se jím řídí jen právní vztahy, které vznikly po jeho účinnosti, a že tedy právní vztahy, vzniklé před jeho účinností, se včetně všech práv a nároků řídí dosavadními předpisy, i když tato práva a nároky vzniknou až po účinnosti nového právního předpisu. Obvykle však má nový právní předpis vliv i na právní vztahy, které vznikly před jeho účinností; v takovémto případě nastává tzv. zpětná účinnost (retroaktivita) nového právního předpisu. Právní teorie rozeznává zpětnou účinnost (retroaktivitu) pravou a nepravou. O pravou zpětnou účinnost (retroaktivitu) jde tehdy, jestliže se novým právním předpisem má řídit vznik právního vztahu a nároků účastníků z tohoto vztahu také v případě, kdy právní vztah nebo nároky z něj vyplývající vznikly před účinností nového právního předpisu. Nepravá zpětná účinnost (retroaktivita) znamená, že novým právním předpisem se sice mají řídit i právní vztahy, vzniklé před jeho účinností, avšak až ode dne jeho účinnosti; samotný vznik těchto právních vztahů a nároky z těchto vztahů, vzniklé před účinností nového právního předpisu, se spravují dosavadní právní úpravou.

25. Shodným způsobem vyložil pojmy pravá a nepravá zpětná účinnost (retroaktivita) také Ústavní soud. Ten v nálezu svého pléna ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. [Pl. ÚS 21/96](#), uveřejněném pod č. 63/1997 Sb. (dále též jen „nález pléna“), odkázal na definici obsaženou v díle Tilsch, E.: Občanské právo. Obecná část, Praha 1925, str. 75-78, podle které:

„Pravé zpětné působení nového zákona jest tu jen tehdy, když působí i pro dobu minulou (...). Nepravé zpětné působení (...) tu jest, když nový zákon nařizuje, že ho má být užito i na staré právní poměry již založené, ale teprve od doby, kdy počíná působnost nového zákona, anebo od doby ještě pozdější.“

Ve shodě s článkem Tichý, L.: K časové působnosti novely občanského zákoníku, uveřejněným v časopise Právník č. 12, ročník 1984, str. 1104, Ústavní soud tamtéž zdůraznil, že pravá retroaktivita pak „zahrnuje v podstatě dvě odlišné situace“, a to za prvé „stav, že nová úprava dávala vznik (novým právním) vztahům před její účinností za podmínek, které teprve dodatečně stanovila“, a za druhé „novela může měnit právní vztahy vzniklé podle staré právní úpravy, a to ještě před účinností nového zákona“. Pro pravou retroaktivitu tudíž platí, že lex posterior ruší (neuznává) právní účinky v době účinnosti legis prioris, popřípadě vyvolává nebo spojuje práva a povinnosti subjektů s takovými skutečnostmi, jež v době účinnosti legis prioris neměly povahu právních skutečností. V případě retroaktivity nepravé „nový zákon sice nezakládá právních následků pro minulost, avšak buď povyšuje minulé skutečnosti za podmínku budoucího právního následku (prostá výlučnost), nebo modifikuje pro budoucnost právní následky podle dřívějších zákonů založené (...). Nepravé zpětné působení zákona pouze znamená, že nový zákon zachycuje (právně kvalifikuje) minulé skutečnosti

nebo že se dotýká (modifikuje, ruší) existujících právních následků, tj. na skutkové podstaty je založivší váže pro budoucnost jiná práva a jiné povinnosti než zákonodárství dosavadní. Jde zde tudíž o zásah nového zákona jednak do předchozích skutečností, jednak do tzv. práv nabytých.“ (Procházka, A.: Retroaktivita zákonů. In: Slovník veřejného práva. Sv. III, Brno 1934, str. 800.).

26. Podle Ústavního soudu pak obecně v případech časového střetu staré a nové právní normy platí nepravá retroaktivita, tj. od účinnosti nové právní normy se i právní vztahy vzniklé podle zrušené právní normy řídí právní normou novou. Vznik právních vztahů existujících před nabytím účinnosti nové právní normy, právní nároky, které z těchto vztahů vznikly, jakož i vykonané právní úkony se řídí zrušenou právní normou (důsledkem opačné interpretace střetu právních norem by byla pravá retroaktivita). Aplikuje se tady princip ochrany minulých právních skutečností, zejména právních konání. K závěru Ústavního soudu o obecné platnosti principu nepravé zpětné účinnosti zákona se Nejvyšší soud přihlásil např. již v rozsudku ze dne 30. 9. 2005, sp. zn. [29 Odo 908/2003](#), uveřejněném pod č. 35/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 35/2006“).

27. Zákon o obětech trestných činů neobsahuje ohledně části šesté (obsahující předmětné novelizace insolvenčního zákona) žádná přechodná ustanovení. Z průběhu projednávání vládního návrhu zákona o obětech trestných činů v Poslanecké Sněmovně Parlamentu České republiky se podává, že poté, co ústavněprávní výbor předložil své pozměňovací návrhy (zahrnující i novelu insolvenčního zákona bez přechodných ustanovení), přednesl své pozměňovací návrhy k usnesení ústavněprávního výboru v průběhu (čtyřicáté deváté) schůze Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, konané 14. 12. 2012 (druhé čtení) poslanec M. B. Podle těchto pozměňovacích návrhů měla část šestá zákona o obětech trestných činů obsahovat (též) ustanovení § 58 v tomto znění:

„§ 58

Přechodná ustanovení

1. Insolvenční řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

2. Věřitelé vykonatelných pohledávek na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem podávají přihlášky pohledávek a uspokojují se podle zákona č. 182/2006 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, nabylo-li rozhodnutí o zajištění majetku v majetkové podstatě dlužníka podle trestního řádu právní moci přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.“

V průběhu (čtyřicáté deváté) schůze Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, konané 18. 12. 2012 (třetí čtení), vzal označený poslanec své pozměňovací návrhy zpět s tímto odůvodněním:

„Jedná se o ona přechodná ustanovení, která jsem vám zde zmiňoval v pátek, kde jsem chtěl na Sněmovně, aby rozhodla s plným vědomím. Od té doby se z toho stalo absolutní politikum, které je využíváno veřejně i neveřejně proti mně i proti celému zákonu. Mě to mrzí, protože se z toho naprosto vytratila věcná podstata. Nehodlám ale celý zákon ohrozit tím, že kvůli přechodným ustanovením, která se měla pokusit spravedlivě řešit otázky jednotlivých obětí různých podvodníků a vykuků, nechám zbořit celý zákon. Čili navrhuji, aby tyto body byly staženy“.

28. Z toho, co bylo uvedeno v odstavci [27], plyne minimálně to, že zákonodárský sbor si byl vědom (musel být vědom) úskalí, jež s sebou ponesou (mohou nést) otázky zpětné účinnosti novelizovaných zákonů, leč tím, že nepřijal žádná přechodná ustanovení, ponechal výklad této problematiky (na půdorysu obecně platného principu nepravé zpětné účinnosti zákona) na soudech (při posuzování oprávněnosti přihlášky pohledávky věřitele).

29. Z výše podaného výkladu se podává, že nezbytným předpokladem pro aplikaci pravidla obsaženého v § 173 odst. 1 větě třetí insolvenčního zákona prolamujícího propadnou lhůtu k přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení určenou věřitelům rozhodnutím o úpadku je nejen

vykonatelná pohledávka určitého druhu (vykonatelná pohledávka na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem), nýbrž i to, že jde o pohledávku zajištěnou zvláštním způsobem, tedy tak, že v trestním řízení o trestném činu vedoucím ke vzniku vykonatelné pohledávky byl zajištěn majetek v majetkové podstatě dlužníka a přihláška pohledávky byla podána v době, kdy „zajištění podle trestního řádu“ trvá.

30. S aplikací pravidla vyjádřeného v § 173 odst. 1 větě třetí insolvenčního zákona tak přímo souvisí (stejnou novelou zavedené) pravidlo vyjádřené v § 167 odst. 2 insolvenčního zákona, jež těmto věřitelům přiznává právo na uspokojení vykonatelné pohledávky ze zpeněžení věci, práva pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, „byly-li tyto hodnoty zajištěny v trestním řízení o tomto trestném činu a přihláška pohledávky byla podána v době, kdy zajištění podle trestního řádu trvá, nebo podal-li takový věřitel návrh na výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech v době, kdy zajištění podle trestního řádu trvalo“, a jež pro pořadí uspokojení (z téhož zajištění) podle § 167 odst. 1 insolvenčního zákona určuje jako rozhodující „dobu vzniku zajištění podle trestního řádu“. K obecným otázkám vzniku zajištění podle § 167 odst. 1 insolvenčního zákona srov. v judikatuře Nejvyššího soudu především usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2016, sen. zn. [29 NSČR 7/2014](#), uveřejněné pod č. 76/2017 Sb. roz. obč.

31. Nejvyšší soud nemá pochyb o tom, že pravidla nepravé zpětné účinnosti dovolují uzavřít, že ustanovení § 167 odst. 2 a ustanovení § 173 odst. 1 insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. 8. 2013 mohou být aplikována i v insolvenčních řízeních zahájených před 1. srpnem 2013. Současně je ovšem názoru, že pro posouzení, zda v insolvenčních řízeních zahájených před 1. srpnem 2013 nebo i v insolvenčních řízeních zahájených po tomto datu lze přihlásit vykonatelnou pohledávku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem v režimu § 173 odst. 1 věty třetí insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. 8. 2013 „pokud v trestním řízení o tomto trestném činu byl zajištěn majetek v majetkové podstatě dlužníka a přihláška pohledávky byla podána v době, kdy zajištění podle trestního řádu trvá“, je určující, kdy vzniklo zajištění podle trestní řádu.

32. V poměrech dané věci není pochyb o tom, že zajištění podle usnesení o zajištění nemovitostí vzniklo již v roce 2009 (2,5 roku před zahájením insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužnice a více než 4 roky předtím, než nabyla účinnosti novela insolvenčního zákona provedená zákonem o obětech trestných činů).

33. K definičním znakům právního státu patří princip právní jistoty a ochrany důvěry účastníků právních vztahů v právo. Součástí právní jistoty je také zákaz pravé zpětné účinnosti (retroaktivity) právních předpisů; tento zákaz, který je pro oblast trestního práva hmotného vyjádřen v článku 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, lze pro ostatní právní odvětví dovodit z článku 1 Ústavy (srov. k tomu opět výše cit. nálezy pléna a v judikatuře Nejvyššího soudu R 35/2006). Připustit aplikaci pravidla vyjádřeného v § 173 odst. 1 větě třetí insolvenčního zákona na dovolatelovu přihlášku by v poměrech dané věci znamenalo, že dovolatel by se na základě pravidla účinného od 1. 8. 2013 stal zajištěným věřitelem s pořadím vzniku zajištění od roku 2009 (srov. opět § 167 odst. 2 insolvenčního zákona). Tím by se ovšem ve skutečnosti prosadilo (aplikovalo) pravidlo pravé zpětné účinnosti zákona, na něž s přihlédnutím k tomu, co podle judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího soudu platí o absenci přechodných ustanovení zákona, nelze ani pomýšlet [nehledě k tomu, jak hluboce by takovým postupem byl narušen (v rovině práva přednosti uspokojení věřitele) ústavně chráněný princip právní jistoty].

34. V poměrech dané věci absurdnost závěru o vzniku zajištění s pořadím určeným dnem, jenž předchází účinnost úpravy, která takový postup (teprve) připouští, vyniká tím více, že podle příloh aktualizovaného soupisu majetkové podstaty dlužnice zveřejněného v insolvenčním rejstříku 6. 11.

2014 (B-35) vázlo na stejných nemovitostech exekutorské zástavní právo zřízené:

1/ exekučním příkazem ze dne 17. 12. 2010, který nabyl právní moci dne 23. 12. 2010, pro pohledávku ve výši 72 935,06 Kč s příslušenstvím ve prospěch věřitele GE Money Auto s. r. o. (dále jen „věřitel G“); podle upraveného seznamu přihlášených pohledávek ze dne 15. 4. 2013 zveřejněného v insolvenčním rejstříku téhož dne (B-6) [dále jen „upravený seznam pohledávek“)] byla pohledávka tohoto věřitele zjištěna jako zajištěná ve výši 123 308,44 Kč;

2/ exekučním příkazem ze dne 18. 1. 2011, který nabyl právní moci dne 31. 1. 2011, pro pohledávku ve výši 6 600 000 s příslušenstvím Kč ve prospěch věřitelky Bc. I. K.,

3/ exekučním příkazem ze dne 16. 2. 2011, který nabyl právní moci dne 31. 3. 2011, pro pohledávku ve výši 6 850 000 Kč s příslušenstvím ve prospěch věřitele A., s. r. o. (dále jen „věřitel A“); podle upraveného seznamu pohledávek byla pohledávka tohoto věřitele zjištěna jako zajištěná ve výši 5 728 500 Kč;

4/ exekučním příkazem, který nabyl právní moci dne 31. 1. 2011, pro pohledávku ve výši 13 827,51 Kč s příslušenstvím ve prospěch věřitele P B1 B. V., a

5/ exekučním příkazem, který nabyl právní moci dne 17. 2. 2011, pro pohledávku ve výši 49 901 Kč s příslušenstvím ve prospěch věřitele C. ČR, a. s.

Věřitele přihlášených zajištěných (od roku 2011) a zjištěných pohledávek (věřitele G a věřitele A) by dovolatel na základě novely insolvenčního zákona z roku 2013 takto zpětně „předběhl“ ve frontě na pořadí uspokojení ze zajištění zřízeného (podle trestního řádu) už v roce 2009 (kdy se zajištěním nemovitostí podle trestního řádu nespojoval právní řád žádné právo přednosti při zpeněžení předmětu zajištění).

35. Nejvyšší soud tedy uzavírá, že v souladu s principem nepravé zpětné účinnosti zákona je takový výklad ustanovení § 173 odst. 1 insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. 8. 2013 (ve spojení s § 167 odst. 2 insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. 8. 2013), který věřiteli vykonatelné pohledávky na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem dovoluje podat přihlášku pohledávky u insolvenčního soudu kdykoli v průběhu insolvenčního řízení, jen pokud v trestním řízení o tomto trestném činu byl zajištěn majetek v majetkové podstatě dlužníka, přihláška pohledávky byla podána v době, kdy zajištění podle trestního řádu trvá a zajištění podle trestního řádu vzniklo nejdříve v době od 1. srpna 2013; to platí bez zřetele k tomu, zda insolvenční řízení bylo zahájeno před nebo po uvedeném datu.

36. Jinak řečeno, podle ustanovení § 173 odst. 1 věty třetí insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. 8. 2013 může věřitel přihlásit vykonatelnou pohledávku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem po uplynutí propadné přihlašovací lhůty určené rozhodnutím o úpadku dlužníka jen tehdy, jestliže zajištění majetku náležejícího do majetkové podstaty dlužníka provedené v trestním řízení vzniklo podle trestního řádu nejdříve v době od 1. 8. 2013; to platí bez zřetele k tomu, zda insolvenční řízení bylo zahájeno před nebo po uvedeném datu.

37. Vzhledem k tomu, že ustanovení § 243d písm. b) o. s. ř. dovoluje Nejvyššímu soudu změnit rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže odvolací soud rozhodl nesprávně a jestliže dosavadní výsledky řízení ukazují, že je možné o věci rozhodnout, je odtud zřejmé, že Nejvyšší soud je může i „potvrdit“ (zamítnout dovolání), je-li ve výsledku (zde co do závěru, že pravidlo vyjádřené v § 173 odst. 1 věty třetí insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. 8. 2013 se neuplatní ve prospěch dovolatele) správné (byť odvolací soud tento závěr nepřiléhavě spojil s otázkou druhu zajištění podle trestního řádu). Otázka případné „překvapivosti“ takového rozhodnutí Nejvyššího soudu není pro poměry této věci ve hře, jelikož otázku aplikace předmětného pravidla na insolvenční řízení zahájené před 1. srpnem 2013 soudy (byť chybně) řešily (jinak by z onoho pravidla nemohly vyjít). Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243d písm. a/ o. s.

ř.).